

milder humus). Forfatteren opstiller imidlertid ikke mindre end 17 sideordnede humusformer, såvel terrestriske som subaquatiske, uden at disse fordeles på de to hovedgrupper.

Inddelingen af bogen gør også, at beslægtede jordbundstyper behandles på vidt fra hinanden adskilte steder. Således omtales af frostfænomenerne Rutmark med to grupper under Semiterrestriske Böden, s. 120—123, og Arktisk frostjord og strukturjorde under Terrestriske Rohböden, s. 171—178.

Forskellige typer af Gleydannelser skal søges på ikke mindre end 5 forskellige steder, nemlig under Rambla s. 119, under Syrogley s. 123, under Gley s. 155 og endelig under Pseudogley s. 295 og Gleypodsol s. 308. Bogen skal derfor læses med nogen kritik, men giver i så fald gode beskrivelser især af de alpine jordbundsformer. De mange særdeles smukke farvetavler er et værdifuldt aktiv.

Kaj Hansen.

R. Grahmann: Das Eiszeitalter und der Übergang zur Gegenwart. Erdkundl. Wissen. Verlag des Amtes f. Landeskunde, Remagen 1952, 62 sider, 20 fig.

Denne lille bog giver en gennemgang af istidens og postglacialtidens geologiske udviklingshistorie. Den begynder med periodens inddeling, hvorefter følger en kort gennemgang af de til glacialgeologien knyttede begreber Firn, Skurestriber, Moræner etc. Derpå omtales de forskellige nedisningers udbredelse og de samtidige geologiske foreteelser udenfor de nedisede områder. Løss, svingninger i havoverfladens niveau, klimasvingninger, planteverdenen og menneskeracerne. Derpå følger en gennemgang af de forskellige teorier om årsagen til klimasvingningerne og de forskellige metoder til aldersbestemmelsen. Herunder den i nyere tid meget anvendte metode med at måle flourindholdet i jordfundne knogler.

Det er en særdeles velskrevet lille bog, der giver lærere og andre interesserede en meget anskuelig oversigt over kvartærgeologiens nuværende stade og hjælpeklender.

Kaj Hansen.

Geotektonische Forschungen herausgegeben von H. Stille und F. Lotze. Hefte 9-10, Stuttgart 1953. E. Schweizerbartsche Verlag. 115 sider.

Geotektonische Forschungen er en skriftrække, der udkommer lejlighedsvis, eftersom der er afhandlinger, der belyser spørgsmål indenfor den tektoniske mekanik og kinematik. Det her forelig-

gende hefte indeholder 8 afhandlinger, der alle omhandler forskellige specielle og lokale forhold inden for den store tektoniske dislokationszone „Osningforkastningen“ langs sydsiden af Teuteburgerskoven, hvor Trias og Juraaflejringer under den alpine foldningsfaser er skubbet op over det øvre kridt mod SV. i det westfalske Kridttrug.

Kaj Hansen.

Aage Krarup Nielsen: *Merdeka, strejftog i Indonesien.* Gyldendal, København 1953. 147 sider og talrige fotografier. 19×25 cm. Pris kr. 19,75.

Som sædvanlig en underholdende rejsebog med mange interessante glimt fra det nye Indonesien. I begyndelsen undrer man sig lidt over forfatterens manglende kommentarer — især hvad kritik angår — men efterhånden kommer også andre synspunkter end netop de officielle frem. Modsætningerne mellem landets forskellige dele og forskellige befolkningselementer demonstreres flere steder og viser hen til de mange problemer, der også i fremtiden vil eksistere i Indonesien.

K. Antonsen.

Fritz Jæger: *Afrika. Ein geographischer Überblick. I: Der Lebensraum. II: Mensch und Kultur.* Sammlung Göschen, Band 910 und 911. Walter de Gruyter & Co., Berlin. 174 sider og 150 sider, 12×16 cm. Pris pr. bind DM 2,40.

De to små bind giver en nyttig orientering i Afrikas geografi og bringer på flere områder nyt stof frem; dette gælder især den kulturgeografiske del, hvor de fleste talmæssige oplysninger er ført frem til 1950. Afsnittene om transportveje og erhvervsstruktur giver et aktuelt og temmelig udførligt indtryk af Afrikas nuværende udvikling. Gennemgangen af de sociale og politiske forhold er sober og nøgtern, på visse punkter nok mindre kritisk, end forholdene berettiger til.

K. Antonsen.

J. P. Cortemünde: *Dagbog fra en ostindiefart 1672–75.* Søhistoriske skrifter V, udgivet af Handels- og Søfartsmuseet paa Kronborg 1953. Mange originale illustrationer. 18×26 cm.

J. P. Cortemünde eller, som hans danske navn var, Johan Petersen Kertemünde, deltog som overkirurg på skibet „Oldenburg“ i et handelstogt til Java. Hans dagbog — udstyret med mange tegninger — og skrevet på tysk, foreligger hermed i dansk bearbejdelse.

Som det siges i forordet, giver beskrivelsen „ikke nye ting af geografisk, etnografisk og anden vigtighed“. Bogen er ikke desto